

Hořečková stránň

Zdejší poslední mohykán – hořeček nahořklý. Dle psaných i nepsaných svědectví starších generací botaniků dnes víme, že když květy hořečky, lývaly některé stráně od jejich květů celé modré nebo fialové.

Hořečková stránň

Zas a znovu na kolenou hledáme a doufáme, že neuspěli jsme dosud. Zas a znovu proto hůl lámeme, zdejší hořké byliny mají prostě hořký osud.

Modrý ráj to na pohled

Když přírodovědec před více než půlstoletím vyrazil do okolí Velkého Vřeštova, mohl se zde během jediného dne pokochat krásou obecně rozšířených hořeček brvitých i vzácnějších hořeček nahořklého a mnohotvarého, kteří zde rostly spolu s hořčí krížatými i hořepníky. Na slatině louce kousek za Vřeštvem byla dokonce jediná východočeská lokalita hořce jarního. Tak kdysi vypadal zdejší ráj hořců a hořeček.

Bylo tu, není tu...

Bohužel, dneska je situace zcela odlišná. Již tehdy si sice botanici stěžovali na nezodpovědnost některých místních obyvatel, kteří krásně kvetoucí hořce jarní vyrýpávali a přenášeli do svých zahradek. Ale zahradnickou zálibu by možná zdejší hořec jarní zvládnul. Na rozdíl od odvodnění zdejších slatiných luk a jejich následného převodu na pole... Bohužel i s dalšími druhy hořců a hořeček to dopadlo podobně. To, co v rámci zúrodnovacích procesů nepohltily nově zakládané polní lány, dorazil převod teplomilných strání na smrkové plantáže. Když dnes budete procházet křížem krážem zdejší relativně malebnou krajinou, zjistíte, že z někdejších lokalit hořců zůstala už jenom jedna – poslední lokalita s posledním druhem a posledními jedinci.

Chybělo málo a i poslední mohykáni

Na teplomilné Hořečkové stráni se každoročně křídlo pár posledních exemplářů hořečku nahořklého. První poslední mohykáni, přeživší meliorační šilenství a plantážnické mánie, závisli na bezděčné péči místních obyvatel. Jenže pak o seno přestal být zájem a plantáž smrků začala růst už i tady, byť se ji zde příliš nedařilo. Do toho se navíc šířily agresivní druhy trav i náletové dřeviny a osud posledních hořeček byl málem zpečetěn. Přesně v tento okamžik se však po dohodě s vlastníky začal o lokalitu starat Český svaz ochránců přírody JARO Jaroměř. V následujících letech ji od původních majitelů Český svaz ochránců přírody díky veřejné sbírce Místo pro přírodu odkoupil.

Stále chybí málo a i poslední mohykáni

Ačkoliv riziko nenávratného zničení převodem na dřevní plantáž, nebo pokračujícím zarůstáním, je tímto krokem definitivně zažehnáno, to že zde poslední hořečky přežijí na věky věků jistě není. Nedostatek sněhu v zimním období a hlavně tropické letní teploty a extrémní sucha posledních let si vybírají svoji daň u většiny hořečkových lokalit, Velký Vřeštov bohužel nevyjímaje. Zatím je zde pořád ještě můžeme vidět v závislosti na průběhu počasí v desítkách až stovkách kusů ročně - dnes už hotový unikát a doslova přírodní poklad!

Nejen okolo hořců se točí svět

I kdybychom v budoucnu snahu o záchranu zdejších hořeček nakonec prohráli, zůstává zde stále ještě nemálo druhů, pro které má tato lokalita klíčový význam. Ať už jde o mnohé krásné rostliny, denní motýly, samotářské včely, cikády, ještěrky, slepýše nebo ptáky. Lokalita ve vlastnictví Českého svazu ochránců přírody, JARO Jaroměř zde zajišťuje mozaikovitě kosení a občasně výřezy náletů i údržbu „zoostromů“. Prosíme, pomozte nám s její ochranou i údržbou, stačí se kdykoli ozvat!

Dupat nebo nedupat – ano i ne!

V době květu, tedy v průběhu srpna až do října, prosíme na lokalitě příliš nedupat. Necvičené oko v kombinaci s humpoláckým krokem dokáže napáchat nemálo škody a křehké rostlinky zahubit. Naopak od listopadu do května prosíme dupejte, skákejte, a běhejte po stráni co nejvíce zvládnete – v tomto čase váš pohyb hořečky milují. Pro zdárný růst i klíčení totiž potřebují obnaženou půdu.

KAMPAŇ MÍSTO PRO PŘÍRODU

Smyslem kampaně Místo pro přírodu je vykupovat pozemky důležité pro zachování rozmanitosti naší přírody a trvale o ně pečovat. Díky podpoře několika tisíc dárců se již podařilo získat spoustu cenných lokalit.

Pomozte nám zachránit další ohrožené přírodní cenné lokality v naší zemi.

Pomozte nám navrátit přírodu i tam, odkud byla v minulosti vytlačena.

Pomozte nám zachovat místo pro přírodu.

Chcete-li pomoci, přispějte prosím na účet číslo 9999922/0800.

Bližší informace www.mistoproprirodu.cz

Lokalita je významná výskytem dvou kriticky ohrožených druhů, kterými jsou hořeček nahořklý (*Gentianella amarella*) a čistec německý (*Stachys germanica*). Z dalších ochranných významnějších druhů lze uvést pehác bezodýzný (*Cirsium acaule*), svízel severní (*Galium boreale*), prvosenu jarní (*Primula veris*), tužebník obecný (*Filipendula vulgaris*), černýš rolní (*Melampyrum arvense*), věmeník dvoulístý (*Platanthera bifolia*) a kruštík širolístý (*Epipactis helleborine*). Cenná je i pro teplomilný hmyz. Žije zde např. cikáda chlumní (*Cicadetta montana*), okáč strdivkový (*Coenonympha arcania*), soumaráček slézový (*Carcharias alceae*), ostruháček švestkový (*Satyrion pruni*) či vzácnější kovářík *Agriotes gallicus*. Z ostatních druhů živočichů je nutno zmínit i populaci ještěrky obecné (*Lacerta agilis*), živorodě (*Zootoca vivipara*) a slepýše křehkého (*Anguis fragilis*) a hnízdiště tuňáka obecného (*Lanius collurio*).

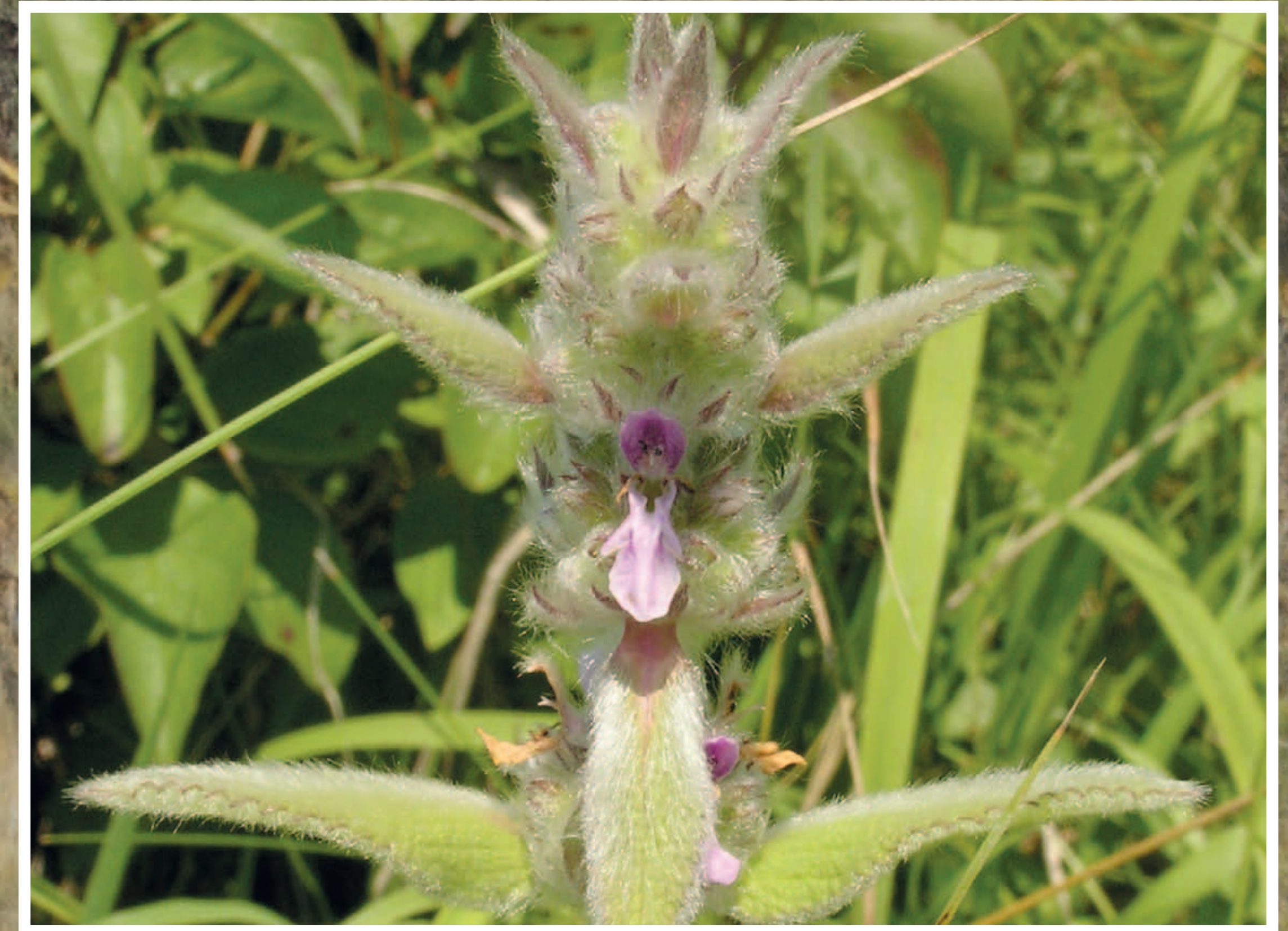
Okáč strdivkový zde přežívá jako na jedné z posledních lokalit v celém Královéhradeckém kraji.

Ještěrky a slepýši zdejší prosluněnou stránň milují... a ještěrky zase milují dravci pěvčí říše – tuňáci obecní, kteří si přebytkem koříst napichují do zásoby na trny jako zásobárnu na horší časy.

Kriticky ohrožený čistec německý – mazlivý plyšový medvídek mezi rostlinami, kterého už široko daleko jinde nenajdete.

**Vyrobila základní organizace
ČSOP JARO Jaroměř v roce 2018**

Text: David Číp
Fotografie: Milan Koutník, David Číp, Libor Votoček
Návrh grafické úpravy: Alice Janečková
Adresa: ZO ČSOP JARO Jaroměř, Stanice pro zraněné živočichy,
Legionářská 54, 551 01 Jaroměř
e-mail: jarojaromer@seznam.cz
telefon: +420 603 847 189

Chcete se dozvědět více o ochraně přírody v našem regionu, chcete se zapojit do její ochrany? Více informací naleznete na www.jarojaromer.cz
Infotabule, pomníček a lavička byly vytvořeny ve spolupráci s NE4GAS, generálním partnerem ČSOP.